

Sygn. akt III AUa 747/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Lucyna Guderska (spr.)

Sędziowie: SA Beata Michalska SA Iwona Szybka

Protokolant: st.sekretarz sądowy Kamila Tomasik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 marca 2015 r. w Ł.

sprawy **S. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.**

o emeryturę

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 28 kwietnia 2014 r., sygn. akt: VI U 2865/13,

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

Sygn. akt III AUa 747/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2014 roku Sąd Okręgowy w Płocku zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P. z dnia 30 października 2013 roku i przyznał S. S. prawo do emerytury od 1 września 2013 roku.

Powyższe orzeczenie poprzedziły następujące ustalenia faktyczne:

S. S. złożył w dniu 18.09.2013 roku wniosek o emeryturę, a w dniu (...) osiągnął wiek 60 lat. W dacie zgłoszenia wniosku nie był członkiem OFE. Na dzień 1.01.1999r. udokumentował wymagany 25-letni okres składkowy i nieskładkowy.

S. S. od 23.10.1974r. do 10.05.1975r. pracował w Fabryce (...) w W. jako robotnik spedycji.

Odwołujący w okresie od 13.11.1975r. do 30.09.1984 był zatrudniony w Państwowym Ośrodku (...) w S., okresie od dnia 6.01.1976r. do 4 01 1982 r. pracował na stanowisku elektromontera. Do zakresu jego zadań należała praca przy zakładaniu linii średniego i wysokiego napięcia oraz budowie stacji transformatorowych, remoncie sieci elektroenergetycznych. Pracę wykonywał najczęściej na wysokości. Następnie zajmował stanowiska wiertacza, elektromontera i tokarza.

Następnie, odwołujący pracował od 15.06.1989 r. do 4.11.1998 r. w (...) S.A. w S. na stanowiskach elektryka – operatora G.- B., od 1.02.1995 r. elektryka- operatora (...), a od 1.05.1995 r. elektryka- spichrzowego.

Na stanowisku elektryka- spichrzowego wnioskodawca zajmował się paleniem w piecach oraz pracami suszarnianymi tj. przy suszeniu zboża. Odwołujący ustawiał pracę pieca. Następnie piec wytwarzał gorące powietrze i zasysał zboże do suszenia. Pracę wykonywał w S., tam znajdował się elewator zbożowy. W razie konieczności był oddelegowywany do B., do magazynu płaskiego podlegającego pod S.. W S. wnioskodawca zajmował się konserwacją urządzeń elektrycznych tj. ich naprawą oraz oczyszczaniem tych urządzeń i punktów świetlnych z pyłu i kurzu. Ta praca nie zajmowała dużo czasu, zatem kierownik zlecał mu ponadto zamiatanie elewatora, zamiatał wagony po zbożu. Jeśli zaszła konieczność, brał udział przy rozładunku zbóż. Obsługiwał także suszarnię spalinową w S. i B.. Suszarnia była napędzana olejami napędowymi. Wnioskodawca musiał zapewnić sprawne działanie suszarni, omiatał ją też z pyłu zbożowego. Suszarnia działała automatycznie. W B. oprócz pracy przy suszarni, odwołujący obsługiwał taśmociągi w magazynie.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach ZUS, aktach osobowych z (...) w S., z (...) S.A. w upadłości w S., zeznań świadków: L. B. (1), Z. W., W. G., A. R. oraz zeznań odwołującego.

Sąd nie uwzględnił jako pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Fabryce (...) w W. od 23.10.1974r. do 10.05.1975r., bowiem odwołujący nie udowodnił pracy w warunkach szczególnych wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Przedłożył jedynie świadectwo pracy na stanowisku robotnika spedycji oraz własne zeznania, w których wyjaśnił, że pracował jako hakowy. Zaczepiał samochody (...) na suwnicę, a następnie były one ładowane na wagony. Te zeznania w ocenie Sądu nie są dostatecznym dowodem na okoliczność wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Dokonując oceny dowodów przeprowadzonych na pozostałe sporne okresy zatrudnienia Sąd pierwszej instancji stwierdził, iż świadkowie L. B. (2) oraz Z. W.- zatrudnieni w (...) potwierdzili zgodnie, że odwołujący od lat 70-tych pracował w brygadzie przy budowie sieci elektrycznych średniego, niskiego i wysokiego napięcia, przy prowadzeniu sieci ziemnych, stacji transformatorowych. Natomiast świadkowie W. G. i A. R. pracowali razem z odwołującym w (...) S.A. w S.. Świadkowie potwierdzili, że odwołujący w czasie zatrudnienia w tym zakładzie pracował na stanowisku elektryka. Pracę świadczył w S. oraz w B. podlegającym pod S.. Z relacji świadka W. G. wynika, że wnioskodawca pracował w S., gdzie znajdował się elewator zbożowy oraz na polecenie pracodawcy jeździł do B., gdzie znajdowała się suszarnia zboża oraz magazyn płaski. Wnioskodawca zajmował się konserwacją urządzeń elektrycznych oraz omiataniem urządzeń elektrycznych z kurzu i pyłu. W B. zajmował się zapewnieniem działania suszarni i obsługą taśmociągów. Natomiast A. R. potwierdził, że wnioskodawca zajmował się zamiataniem zboża, wyładowywaniem zboża z wagonów kolejowych do koszy. Wyładunek odbywał się półautomatycznie Natomiast trzeba też było łopatami wymiatać resztę zboża z wagonów. Wnioskodawca według świadka zajmował się też omiataniem urządzeń elektrycznych z kurzu i pyłu. Obsługiwał suszarnię do suszenia zboża. Zajmował się konserwacją. Pracował również w B. przy zagarnianiu zboża na taśmociągi. Według świadka pracował na stanowisku spichrzowego. Zakład pracy nie wystawiał świadectw pracy w warunkach szczególnych.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków bowiem ich zeznania są logiczne, wspólnie się uzupełniają, nie budzą wątpliwości co do ich wiarygodności. Również za wiarygodne Sąd uznał zeznania wnioskodawcy, które są spójne z relacjami świadków i znajdują potwierdzenie w dokumentach znajdujących się w aktach osobowych.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd Okręgowy uznał odwołanie za uzasadnione. Wskazując na treść art.32 i art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze Sąd Okręgowy zważył, że przeprowadzone postępowanie dowodowe na okoliczność zatrudnienia odwołującego wykazało, że wnioskodawca udowodnił ponad 15 lat pracy w warunkach szczególnych. W ocenie Sądu Okręgowego wnioskodawca pracując w Państwowym Ośrodku (...) w S. od 6.01.1976r.do 4 01 1982 r.(tj. przez 5 lat, 11 miesięcy i 28 dni) wykonywał pracę na stanowisku elektromontera, którą można zakwalifikować do Działu II rozporządzenia RM z 7 02 1983 r. tj. prac przy wytwarzaniu i przesyłaniu

energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych. Odwołujący wykonywał tą pracę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Zdaniem Sądu Okręgowego również zatrudnienie w (...) S.A. w S. od 15.06.1989 r. do 4.11.1998 r. (9 lat, 4 miesiące i 19 dni) na stanowiskach elektryka-operatora G.- B., elektryka-operatora (...) i elektryka-spichrzowego spełnia wymogi pracy w warunkach szczególnych określonej w wykazie A dział X „w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym poz.10 „Prace przy wytwarzaniu mąki, kasz, płatków i śruty”. Praca wnioskodawcy polegała na konserwacji urządzeń służących do przechowywania zboża, omiataniu i sprzątaniu elewatora oraz magazynu płaskiego w B., wyładowywaniu zboża oraz obsłudze pieca do suszenia zboża. Były to prace narażające na kurz i pył ze zbóż i w ocenie sądu można je zakwalifikować do szeroko rozumianych prac przy wytwarzaniu mąki.

Powyższe orzeczenie zaskarżył apelacją organ rentowy, zarzucając:

- naruszenie prawa materialnego art. 32 ust. 2 i ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440) w związku z § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) przez błędną wykładnię tych przepisów i przyjęcie, że odwołujący S. S. w okresie pracy w (...) S. i (...) S. wykonywał pracę w szczególnych warunkach określonych w załączniku A do rozporządzenia pod pozycjami: Dział II w energetyce i Dział X w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym pkt. 10 pomimo tego, że praca wykonywana przez odwołującego nie odpowiadała warunkom prac wymienionych powyżej,

- naruszenie prawa materialnego - art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440) przez niewłaściwe zastosowanie i przyznanie odwołującemu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, podczas gdy odwołujący nie spełnił jednego z warunków koniecznych do nabycia prawa do emerytury, tj. nie wylegitymował się 15 letnim okresem pracy w szczególnych warunkach.

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący uniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania od zaskarżonej decyzji ZUS.

Zdaniem apelującego odwołujący pracując w (...) w S. zajmował się montowaniem/budową nowych linii co oznacza, że linie elektryczne były pozbawione energii elektrycznej. Wykonywanie tych prac (montaż słupów i kabli elektrycznych) czy instalacji odgromowych nie może być uznane w ocenie skarżącego za pracę przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych, ponieważ prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej nie mają wiele wspólnego z budową nowej, lokalnej linii niskiego lub średniego napięcia pozbawionej w czasie budowy energii elektrycznej i nie podłączonej do sieci energetycznej

Podobna sytuacja ma miejsce przy zaliczeniu pracy jako elektryk i spichrzowy w (...) S.A. jako pracy w szczególnych warunkach wymienionej w Wykazie A, Dział X pkt 10 do rozporządzenia tj. pracy przy wytwarzaniu mąki, kasz, płatków i śruty. Odwołujący był zatrudniony w elewatorze zbożowym, a zatem zajmował się przechowywaniem zboża, natomiast nie ma technicznej możliwości by w elewatorach lub magazynach przetwarzać zboże na mąkę, kaszę, płatki lub śrutę. Ponadto czynności jakie wnioskodawca wykonywał jako elektryk były wykonywane w magazynie zbożowym (piętrowym lub płaskim) i nie dotyczyły przetwórstwa zboża, a tylko prace przy przetwórstwie zboża są uznane za prace w szczególnych warunkach i wymienione w Wykazie A, Dział X pkt 10 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.).

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Zarzutem apelacji nie można odmówić słuszności.

Przedmiotem sporu niniejszej sprawy jest okres zatrudnienia wnioskodawcy w Państwowym Ośrodku (...) w S. od 6.01.1976r. do 4.01.1982 r. oraz w (...) S.A. w S. od 15.06.1989 r. do 4.11.1998 r., które to okresy Sąd Okręgowy zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Na wstępie przypomnieć należy, że zawarty w przepisach przejściowych ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (.U.2013.1440 j.t.) art. 184 dotyczy tych ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948 roku, którzy w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 roku) osiągnęli: 1/ okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia emerytury w wieku niższym, niż 65 lat w przypadku mężczyzn; 2/ okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (co najmniej 25 lat dla mężczyzn). Takim ubezpieczonym emerytura przysługuje w przypadku nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego oraz rozwiązania stosunku pracy, w razie bycia pracownikiem.

Prawo do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze stanowi w systemie emerytalnym uprawnienie wyjątkowe, związane z ujemnym oddziaływaniem zdrowotnym warunków pracy na pracownika, co uzasadnia przyjęcie wcześniejszego wieku emerytalnego. Zgodnie z § 4 rozporządzenia z dnia 4 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) prawo do takiej emerytury nabywa pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia. Natomiast w myśl § 2 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku - okresy pracy uzasadniające prawo do świadczenia emerytalnego to okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywana jest stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Normatywne rodzaje prac w szczególnych warunkach wyróżnia kryterium merytoryczne i formalne; pierwsze dotyczy wykonywania stale i w pełnym wymiarze takiej pracy, warunkiem drugiego jest wymienienie jej w rozporządzeniu z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Praca która nie spełnia łącznie obu kryteriów nie uprawnia do emerytury w niższym wieku emerytalnym określonym w tym rozporządzeniu. (tak: wSądu Najwyższego - Izba Pracy, (...) i Spraw Publicznych 2009-02-10, II UK 199/08, opubl. L.). Nawet jeżeli pracodawca uznał pracę na danym stanowisku za pracę w szczególnych warunkach, taki pracownik może nie otrzymać wcześniejszej emerytury. ZUS odmówi jej bowiem, gdy nie była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. (tak: SN z 2010-05-25, I UK 3/10, Monitor Prawa Pracy 2010/8/394).

Podkreślenia wymaga, że wcześniejsza emerytura jest dla powszechnego systemu świadczeń emerytalnych instytucją wyjątkową, określającą szczególne uprawnienia uprzywilejowanego kręgu podmiotów, stąd wymaga ścisłej wykładni i pewnego ustalenia przesłanek prawa.

W realiach rozpoznawanej sprawy dokonana przez Sąd pierwszej instancji kwalifikacja czynności wykonywanych przez wnioskodawcę w ramach powierzonych mu obowiązków w zakresie badanej pracy w warunkach szczególnych w ocenie Sądu Apelacyjnego nie może się ostać.

Przede wszystkim, w ocenie Sądu Apelacyjnego, brak jest podstaw do uznania pracy wnioskodawcy wykonywanej w S. od 15.06.1989 r. do 4.11.1998 r. (9 lat, 4 miesiące i 19 dni) na stanowiskach elektryka-operatora G. - B., elektryka-operatora (...) i elektryka- spichrzowego, jako pracy wykonywanej w warunkach szczególnych określonej w wykazie A dział X „ w rolnictwie i przemyśle rolno- spożywczym poz.10 „Prace przy wytwarzaniu mąki, kasz, płatków i śruty”, stanowiącym załącznik do w/w rozporządzenia.

Z materiału dowodowego wynika bowiem, że wnioskodawca pracował w elewatorze zbożowym w S. i w magazynie płaskim w B. jako elektryk- spichrzowy zajmując się magazynowaniem zboża, czyszczeniem z kurzu punktów świetlnych, przewodów elektrycznych, zamiataniem z kurzu elewatora i magazynu, omiataniem wagonów przeładunkowych i koszów, rozładunkiem zbóż, obsługą suszarni zbożowej, konserwacją pieca i urządzeń elektrycznych, pracami magazynowymi, czy obsługą taśmociągu. W tak ustalonym zakresie obowiązków oraz przy uwzględnieniu zakresu działalności Zakładów (...) S.A. w S. w ocenie Sądu Apelacyjnego, nie sposób przyjąć, aby praca wykonywana przez ubezpieczonego w spornym okresie miała charakter prac wykonywanych przy przetwórstwie zboża tj. wytwarzaniu mąki, kasz, płatków i śruty. Wnioskodawca niewątpliwie pracował w pomieszczeniach narażonych na duże zapylenie, jakie tworzyło się przy magazynowaniu zbóż, co wiązało się dużą uciążliwością, co potwierdzili w trakcie postępowania przesłuchani świadkowie, jednakże czynności wnioskodawcy były związane ściśle z magazynowaniem i prawidłowym składowaniem zboża oraz z pracami konserwacyjnymi i porządkowymi. Natomiast jak słusznie podnosi apelujący do prac w warunkach szczególnych zalicza się jedynie prace przy wytwarzaniu mąki, kasz, płatków i śruty. Takich czynności związanych z przetwórstwem zboża wnioskodawca nie wykonywał. W związku z tym przy uwzględnieniu konieczności dokonywania ścisłej wykładni prac zaliczanych do wykazu A stanowiącego załącznik do cyt. Rozporządzenia, w ocenie Sądu Apelacyjnego w sposób nieuprawniony Sąd Okręgowy zaliczył wnioskodawcy ten okres sporny do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Pozostały zgłaszany przez wnioskodawcę okres zatrudnienia w Państwowym Ośrodku (...) w S. od 6.01.1976r. do 4.01.1982r. wraz z okresem niezliczonym przez Sąd Okręgowy do pracy w warunkach szczególnych tj okresem zatrudnienia w Fabryce (...) w W. od 23.10.1974r. do 10.05.1975r., oraz zaliczonym przez organ rentowy okresem pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 3 lat 9 miesięcy i 23 dni, nie daje wnioskodawcy wymaganego 15 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, a zatem wynik badania prawidłowości jego zaliczenia, pozostaje bez wpływu na ocenę uprawnień emerytalnych wnioskodawcy.

Reasumując w ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd I instancji dokonał błędnej oceny materiału dowodowego i wyprowadził nieuprawnione wnioski, które skutkowały błędną oceną uprawnień emerytalnych wnioskodawcy czym w konsekwencji naruszył przepisy prawa materialnego

Z omówionych względów Sąd Apelacyjny uznał, iż wnioskodawca nie wykazał 15 lat pracy w warunkach szczególnych, a zatem nie spełnił przesłanki do przyznania mu prawa do dochodzonego świadczenia, zatem stosownie do treści art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.